

О С О Б Е Н О М Н Е Н И Е

на съдията ЛЮДМИЛ НЕЙКОВ по к.д. 16/2000 г.

Не споделям приетото от Конституционния съд с решението по делото тълкуване на частта от разпоредбата на чл.93, ал.2 от Конституцията относно изискването кандидатът за президент “да е живял последните 5 години в страната”.

Считам, че за даване задължително тълкуване на разпоредбата на чл.93, ал.2 от Конституцията относно посоченото изискване в нея трябва да се разкрие преди всичко волята на конституционния законодател инкорпорирана в тази част от разпоредбата при приемането на Конституцията чрез анализ на материалите от заседанието на Народното събрание, в които са отразени историята на създаването и приемането на конституционната норма. От прочита на тези материали, в конкретния случай, става ясно, че разпоредбата е предложена от Комисията по изработването на Конституцията между първото и второто ѝ четене с мотивировката, че кандидатът за президент трябва да е живял поне 5 години сред хората, чиито президент иска да бъде. Тук думата “поне” е безспорен синоним на “най-малко”, а изискването “сред хората” налага пребиваването да е телом, а не само духом. Текстът е приет така както е предложен от комисията. Това означава, че изложените от нея мотиви кандидатът да е живял поне /или най-малко/ 5 години сред хората, са възприети от мнозинството народни представители и те са изразили волята си за това, гласувайки текста в предложената им редакция.

Така разкрита изразената воля на конституционния законодател в израза, чието тълкуване се прави, според мен, безусловно означава кандидатът да е пребивавал постоянно в

страната последните 5 години. В тълкуваната норма няма никакви други изисквания, които да навеждат на необходимостта от посочване на минималния брой на дните от всяка от петте години през които кандидатът трябва да пребивавал в страната. Това не се дължи на пропуск на конституционния законодател, а е така именно защото и за него не е имало никакво съмнение, че пребиваването на кандидата в страната трябва да бъде постоянно. В противен случай към посочените в разпоредбата други няколко изисквания на които трябва да отговаря кандидатът щеше да бъде предвидено и такова за минималния брой на дните през всяка от петте години за пребиваване в страната. Разбира се, отделни краткотрайни, както и продължителни отсъствия породени от изпълнението на възложена мисия на българската държава не са в разрез с необходимия режим на пребиваване.

Считам, че разкритата по-горе воля на конституционния законодател, изразена в конституционната норма е единствено точното в случая нейно тълкуване. Влагането на друго съдържание в тълкувания израз би означавало подмяна на действителната воля на конституционния законодател, чрез допълване на Конституцията, което е недопустимо. Доколкото изразената воля на конституционния законодател евентуално се счита, че вече не отговаря на променената общественно-икономическа обстановка, изхождайки от отдалечения момент на гласуване на конституционната норма от момента на нейното тълкуване, то това обстоятелство може и трябва да бъде съобразено единствено при евентуална промяна на Конституцията. В никакъв случай това актуализиране не може да стане чрез нейното допълване, каквото сега се прави с решението.

С оглед на тези съображения намирам, че диспозитива на решението следваше да гласи:

“Изискването български гражданин, кандидат за президент да “е живял през последните 5 години в страната” означава постоянно пребиваване на кандидата на територията на страната. Отделни краткотрайни, както и продължителни отсъствия, които са породени от изпълнението на възложена мисия от българската държава, не са в разрез с необходимия режим на пребиваване в страната”.

Людмил Нейков